

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)

1/2 an 60 „ (30 lei)

1/4 an 30 „ (15 lei)

O lună 10 „ (5 lei)

Un nr. 50 fil. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată C. 1:50 a doua
și a treia oară C. 1:20

Manuscrite sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

Ziar național. — Apare în fiecare zi de lucru.

Regenerarea morală.

Războiul mondial, care a aruncat într-o încăerare nebună popoarele de la un capăt al lumii la celalalt, ne-a adus pe lângă milioanele de văduve și orfani, de orbi și schilavi, pe lângă râurile de lacrimi și de sânge, un dezechilibru moral, ce amenință într'un anumit moment întreaga civilizație europeană modernă, pentru care a vădit, muncit, luptat și suferit nesfârșita serie de antecesori. Formidabila desfășurare de energie pe câmpurile de luptă în foc și fum, în adâncul mării și în înălțimile văzduhului, în laboratorii și ateliere, se părea că va duce la o cumplită descordare a energiilor morale.

Spectrul anarhiei roșii, a haosului patimilor deslănțuite se ivea amenințător dela răsărit și apus, dela miazăzi și miazănoapte. Ne temeam de-un mare foc, de focul urii distrugătoare și al iubirii perverse de nivelare absolută, sub care va trozni bătrâna civilizație europeană ca un putrigai netrebnic...

Era un vis înfiorător, care făcea să ne înghețe sângele în vine și nu da senzația că ne aflăm pe marginea unei înfrâncate prăpastii fără fund unde ne vom prăvăli nebuni.

Dar iată, poporul francez, nobilul, entuziastul, capriciosul, admirabilul popor francez, ne dă nădejdea revenirii a... normal. Poporul acesta accesibil pentru toate extravagantele, depositul tuturor ideilor mari de reformă, făuritorul modelor pentru toate manifestările ieșii a avut în cel mai critic moment al istoriei sale printr'un splendid instinct de conservare, care l-a smuls totdeauna din vârtejul distrugerii, reculegerea sufletească pentru a înțelege, că viitorul nu se poate clădi pe anarhie.

Astfel la alegerile terminate înainte de câteva zile a făcut să triumfeze principiul ordinii și consolidării naționale față de principiul destructiv al internaționalismului de importanță străină și de origine semită. Murdăria a fost înc'odată copleșită de margaritariul rău preț, pe care l-a scos din marea lăncă a sufletului poporului francez gozava furtună de patru ani și jumătate.

În același timp știrile sosite din Italia vorbesc despre triumful partidului *social*, care e prin principiile fundamentale ale organizării sale, cel mai

important exponent al moralității și ordinii sociale. Se pare că Dumnezeu vrea să arate înc'odată popoarelor drumul spre lumină prin aceste două națiuni de viță latină. Gesta Dei per Romanos!..

În vremea când popoarele acestea mari și tari prin trecutul lor, prin cultura lor și prin locul pe care-l ocupă în conștiința lumii întregi, înțeleg în toată grozăvenia ei primejdia spiritului de destrăbălare națională, *Neamul nostru, creatoriul unui nou și tinăr stat, tolerează pe pământul țerii sale o presă incendiară, care zi de zi îi otrăvește sufletul făcându-l să-și piardă măsura dreaptă a lucrurilor.* Căci opera săvârșită de-o anumită presă bucureșteană, este operă anarhică în cel mai criminal înțeles al cuvântului. Va înțelege oare Neamul nostru care a avut putere de-a crea și susține, pe ruinele fumegânde încă alor două mari monarhii prăbușite, o țară nouă, *că sunt lucruri și valori de-o însemnătate esențială pentru viața oricărui popor, de cari, chiar de-aceia, nu se poate atinge nime, cu mâni profane, nepedepsit?..*

Un sistem de a cuceri piețele străine. Pentru o cât mai grabnică cucerire a piețelor străine, Statele-Unite fac toate sforțările, luând măsuri din proprie inițiativă sau dând un larg concurs inițiativelor particulare. Astfel o lege federală recentă, scoate de sub sancțiunile legilor contra trusturilor, asociațiunile a căror scop exclusiv este comerțul de export și dacă dezvoltarea activității lor, nu influențează piața internă... Sub auspiciile acestei legi s'au format nu mai puțin de 60 asociațiuni noi, având de obiect produsele mai tuturor industriilor americane, în special industria aramei și oțelului, fabricile cu hârtie, lemne de construcție precum și industriile electrice, textile, locomotive, etc.

Fabricanții de oțel care n'au aderat la trusturi, s'au organizat într-o „North American Steel Products Corporation“.

Capacitatea productivă a acestei asociații se ridică la 12 milioane tone de oțel topit, ceea ce corespunde cu aproape producția totală a Statelor-Unite. Numai așa se explică cum Americanii oferă produsele acestea, pe prețuri extrem de avantajoase concurând, dacă nu chiar înlocuind, produsele similare europene, în special engleze. Ofertele făcute de curând în Danemarca și în țările Scandinave, unde s'au și încheiat tranzacțiuni foarte numeroase, sunt dovada acestei politici economice americane, care va constitui o amenințare și o problemă grea de rezolvat, pentru țările industriale europene.

„Nu e secret“.

Acesta este titlul articolului de fond a ziarului unguresc „Uj Világ“ dela 21 Nov. a. c. Nr. 185 în care autorul cere, ca factorii competenți ai României să îngrijască cu blândețe și multă dragoste neamul unguresc cel „sângerând de rane sufletești și leșinat de durere“. Pentru că, zice autorul, „durerea aceea este sfântă și merită stimă generală, lacrimile acele izvorite din inimi bărbătești, lacrimi pe cari le varsă ungerii pentru țara lor acum pustiită și împărțită!“

Mai departe apoi zice autorul, că trebuie să stăpânească armonie deplină între noi și unguri și că aceasta armonie și bunăvoință nu e de-ajuns a fi exprimată și dorită numai de cei dela conducere, ci trebuie, ca guvernul să-și câștige informații sigure și demne de încredere despre ceea ce săvârșesc exponenții săi în provincii. Pentru că acolo guvernul nu se caută peste deal, el este la rădăcina turnului din comună în persoana notarului, primarului și jandarmului român. Înzădar va fi înțelegere și bunăvoință din partea guvernului față de poporul unguresc, dacă aceste simțăminte lipsesc totalmente din sufletul atotputernicilor dela sate. Puterea statului trebuie să îngrijască cu mâni fine sufletele ungurești zdrobite de loviturile vremii și nu e secret, că poporul maghiar, care azi, hotărât, e mai sensibil, delicat și mai oritic față de orice decât mai înainte, a experiat prea puțină îngrijire, iubire din partea conducătorilor dela sate.

Ba chiar amenință când zice, că ar fi pagubă, dacă nu s'ar aduce aceasta mieă jerifă pentru poporul maghiar.

Aceste le pretinde „Uj Világ“ la 21 Nov., când ungerii din întreaga Româniea auzind despre reîntoarcerea în patrie a bravelor noastre trupe din Ungaria, nu mai pot de bucurie și privesc cu dispreț pregătirile Românilor pentru marea sărbătoare națională din 1 Decembrie; ba chiar se exprimă, că e întrebare, dacă acele serbări se vor ținea sau vor bate alte vânturi pe atunci! (Probabil așteaptă și ei pe Horthy!)

Uj Világ vorbește de armonie și bună înțelegere, când ungerii după un an petrecut în serviciul statului român nu-și bat capul să învețe limba acestui stat, care îi nutrește și ocrotește, ba ostentativ vorbesc numai ungurește ori în ce oficiu din oricare oraș vei merge.

Vorbesc de asuprașii conducătorilor din comune, ei, cari prin notarii, primarii și jandarmii lor impenași ne-au răpit cele mai sfinte drepturi (alegerile din timpul ungerilor și ale noastre de acum!) veacuri de-a rândul, iar în războiul mondial, tot prin acești factori ne-au luat frații, fii și părinții, ca să umplă cu cadavrele lor prăpăștiile munților, să acopere eu cadavrele iubitorilor noștri diferitele câmpuri de luptă, iar pe cari nu-i puteau folosi la arme li duceau la lucrările strategice sau în temnițele reci și întunecoase lăsând acasă numai bătrâni neputincioși și femei, copii, cari să muncească

ogorul, udându-l cu lacrimi; recolta apoi iar ei să-o rechiziționeze, ca românii noștri în urmă să plângă de foame.

Ei vorbesc de suflete rănite și unguri jignăți de durere, când fi și frații lor s'au grăbit a se înrola sub steagul roșu, ca să asigure întregitatea acelei Ungarii, care a fost întemeiată și susținută prin farădelegi și minciuni, și atunci, când natura întreagă și popoarele creștine după un război crâncen de aproape 5 ani sărbătoreau zilele sfinte ale învierii, noi suspinam și plângeam în hohote soarta fraților noștri de peste blăstămata linie demarcațională, maltratați de ungurii și săcui, cari acum ieșind de durere. Tot de ziua luminată a Învierii a trebuit să plângem pe acei scumpi ai noștri, cari au scăpat de infernul Mărăștilor și Mărăseștilor și au venit să ne scape de cruzimile acelor unguri, cari acum în „Uj Világ“ pretind conziderație față de marea lor durere!

Nu le-a fost destul nice atât, în Iulie a. c. au mai cerut atâtea vieți românești în floare!

Cu toate acestea, pe când iubii noștri săngerău de armele Ungurești, stăpânirea română considera pe ungurii de aici ca pe adevărații cetățeni ceea ce a făcut, ca ungurii din fericita Ungarie să se dorească la noi cerând pâine românească.

Și totuși „Uj világ“ vine să ne facă reproșuri, și să strige în lumea largă, că nu purtăm în brațe pe unguri! — Noi știm, că a fi prea bun încă nu e bine.

Nu-le place însă d-lor la noi? Nu-le lipsește altceva, decât un pasaport, pentru că trecând în Ungaria lor să se scalde în lapte și unt și astfel să și vindece ranele sufletesti și să se trezească din leșin!

A. Tufan.

Evenimente senzaționale în Ucraina.

Un ziarist basarabean, care a petrecut ultimele săptămâni la marele cartier general al lui Petliura, sosind la Cernăuți a dat următoarele informațiuni interesante asupra unor evenimente senzaționale din Ucraina, evenimente menite să s hămbe cu totul fața lucrurilor în această parte a Europei.

Până acum câteva zile existau două guverne ucrainene: acela al galițanilor, sub conducerea lui Petruszkiewicz, cu sediul la Proscrow și acela al lui Petliura cu sediul la Camenița Pedonei. Petliura luptă în același timp contra polonilor, cari ocupaseră Galiția, contra bolșevicilor, cari consideră Ucraina, ca o parte a Rusiei mari bolșeviste, și contra lui Denikin, care consideră Ucraina, ca o parte a Rusiei mari țariste.

În ultimele zile Denikin a avut mari succese, înaintând până la Mohilew și bătând complect trupele ucraino galițane, cărora le-a capturat întregul stat-major. Acest succes al lui Denikin a avut influență și asupra armatei lui Petliura, care a trebuit să se retragă în direcția Kiew. Văzând polonii această retragere, au început înaintarea și au trecut râul Zbrucș ocupând o fașie de pământ de vre-o 30 kilometri din Ucraina rusească. Ei au intrat în Camenița, unde au afișat o proclamație prin care spuneau, că nu au intenția să păstreze acest teritoriu, ci îl va părăsi imediat ce un guvern legitim va lua puterea.

Petliura văzându-se încolțit din toate părțile a încheiat pace cu bolșevicii. În ziua de 15 Noemvrie s'a stabilit o înțelegere, după care bolșevicii recunosc statul independent ucrainean și se începe lupta comună contra lui Denikin.

Guvernul Petruszkiewicz, atacat de o parte de poloni de alta de Denikin, trupele sale fiind bătute și statul major căzut prizonier, s'a văzut dintr'o dată în situația cea mai grea. Nu i a rămas nimic alta de făcut de cât să

fugă peste Nistru în Basarabia, ceea ce i-a reușit. În tovărășia lui Petruszkiewicz se afla și fostul arhiduce Wilhelm de Habsburg care face pe ucraineanul și a fost prins odată la noi, iar apoi lăsat liber să plece în Ucraina.

Acum acest întreg guvern, compus din vre-o 40 persoane, între cari e și Petruszkiewicz și fostul arhiduce, se află la Hotin. Ei au telegrafat la București cerând ospitalitate și așteaptă acolo răspunsul guvernului român.

Informațiuni.

— „Turda“. În locul ziarului turdean „Foata noastră“, din care au apărut abia câțiva numeri, intelectualii români de-acolo scot un alt ziar săptămânal „Turda“. Ziarul apare în editura societății cooperative „Artesul“ având ca director pe d. Oct. Bugner și redactor responsabil pe d. T. Mureșanu ambii profesori ai liceului „Regele Ferdinand“.

— **Libertatea de presă.** Ziarul „Bucovina“ din Cernăuți, care face opoziție diui Nistor și propagă politica diui Fondor este schințuit într'o formă desgustătoare din partea cenzurii. Ziarul apare jumătate a. b. Credem, că e la mijloc un hiperzel impus al cenzurii, căci ne este cu neputința a presupune ca un ziar românesc să scrie în fiecare număr atâtea lucruri primejdioase pentru interesele mari ale statului. Se impun măsuri urgente de îndreptare, căci altfel ne ride lumea, adorabilă cenzura românească!

— **Plecarea delegației americane dela Paris.** De oarece delegația americană a hotărât definitiv plecarea din Paris la 5 Decemvrie, ultima ședință comună a conferinței de pace va avea loc la 3 Decemvrie, ultima ședință a consiliului aliat suprem la 4 Decemvrie. Chestiunile încă nerezolvate vor fi prelucrate pe urmă de către ambasadorii marilor puteri acreditați în Paris și reprezentanții ministerului de externe francez. Tratatul de pace cu Turcia încă nerezolvat va fi prelucrat la începutul lui Februarie la Londra de către o deputațiune specială a marilor puteri.

Din urmările războiului. Ziarul parisian „Le Matin“ publică date înspăimântătoare despre decadența morală a anumitor clase sociale franceze. După statistica făcută de profesorul Lacasagne numărul avorturilor crește enorm în această frumoasă țară. Numărul copiilor născuți e mai mic decât al celor uciși. Aceasta se constată mai ales în părțile miniere și industriale ale țării. În nordul Franței sunt femei cari pentru 5 lei provoacă un avort și câștigă totuși sume considerabile.

La Paris se fac abonamente de-a provoca avortul imediat ce se simte primejdia de-a avea copii. Numai în acest oraș al luminii se numără 200 avorturi la zi.

„Le Matin“ crede, că împotriva acestei cumplite boale există un singur remediu: estinierea traiului.

Posta Redacției.

Delateiu București. Trimitem câte 10 exemplare din ziarul nostru pentru frații, cari se află acum acolo. Te rugăm, să-le primești și distribui. Știm, că Vă întâlniți zilnic. Când vii acasă?

Te așteptăm cu nerăbdare.

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;
a) Acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comenta în orice chip, știri fie

adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Regatul România

Consiliul Dirigent Resortul Finanțelor.

Nr. 253/1919 Ciuș, la 24 Noemvrie 1919.
Secția I-Res.

Aviz pentru publicul, care cere serviciile noastre și *ordin de serviciu pentru* toți funcționarii secției I. (datoria publică) din Resortul Finanțelor Consiliului Dirigent.

Noi, Șeful secției datoria publică (I) Resortul finanțelor Consiliului Dirigent.

Având în vedere adevăratul înțeles al Art. 90 din legea despre constatarea și percepțiunea impozitelor directe.

Cunoscând incorectitatea și anomalia financiară, care rezultă din faptul, că de prezent *singur statul mai este acela*, care face servicii gratuite în dauna tezaurului public, deoarece la prestațiunile serviciilor cerute pe seama publicului nu controlează îndreptățirea financiară a singuraticilor petenți la obținerea de servicii și beneficii de orice natură, în timp ce funcționarilor li se răpește timpul cel mai prețios pentru reușirea funcțiunilor de stat în vederea consolidării și restaurării financiare a statului, pentru care scop este de cea mai mare urgență: *urmărirea, sequestrarea și pedepsirea* tuturor restanțierilor de dare.

Ordonăm:

1. Se interzice strict tuturor funcționarilor acestei secții de a face orice servicii pe seama particularilor, fie indivizi singuratici, fie reprezentanți de-ai persoanelor colective, cari nu probează cu livretul (cârticica) de dare că și-au achitat toate dările până la sfârșitul trimestrului curent.

2. Sunt obligați funcționarii acestei secții, să pretindă dela toți particularii, cu cari vin în contact de serviciu:

Să arete cârticica de dare înainte de a începe ori-ce serviciu ori clarificare, apoi în consecință să-i indrume la achitarea urgentă a tuturor restanțelor de impozite până inclusive trimestrul curent, arătându-le, că de astăzi înainte *statul nu mai poate face servicii gratuite.*

3. Toți funcționarii, cari nu vor respecta acest ordin elementar de morală financiară, care se cuprinde și în Art. 90 din legea despre constatarea și perceperea dărilor directe și vor continua a face servicii pe seama astorfel de persoane neoficiale din public, nu dovedesc cu cârticica de dare achitarea dărilor până la sfârșitul trimestrului curent, vor fi trași în cercetare disciplinară (dacă sunt definitivi), sau vor fi imediat dimiși din serviciu (dacă sunt provizori).

4. La rezolvarea tuturor actelor în legătură cu servicii și beneficii de acordat publicului se vor invita toate autoritățile Statului, Județelor Comunelor să aibă în vedere aceste măsuri, procedând în conformitate.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor

(111) 2 5. Șeful secției DATORIA PUBLICĂ.

V. Vlaicu.

Redactor responsabil: Dr. Zenovie Păclișanu.

Numărul cenzurat de: V. Suci.